

Kunta- ja aluevaalit ovat lasten hyvinvoinnin vaalit

Kunta- ja aluevaalit koskettavat joka ikistä Suomessa asuvaa lasta. Kunnat ja hyvinvointialueet järjestävät yhteiskunnan peruspalvelut, jotka ovat välttämättömiä lasten hyvinvoinnin varmistamiseksi. Hyvinvointialueella tehtävät päätökset vaikuttavat lasten kasvuun, kehittymiseen ja terveyteen, kunnissa tehtävät päätökset puolestaan lasten arkeen varhaiskasvatuksessa, kouluissa, liikenteessä ja vapaa-ajalla.

Vaikka suurin osa Suomessa asuvista lapsista voi hyvin, huonosti voivat lapset voivat yhä huonommin. Nyt on varmistettava, että jokaisen lapsen hyvinvointi ja hyvä arki toteutuu.

Lapsen oikeudet kunnan ja hyvinvointialueen strategioihin

Lapset ovat haavoittuva ryhmä, joka on oikeutettu erityiseen huolenpitoon. YK:n lapsen oikeuksien sopimus on ollut laintasoisena voimassa Suomessa jo vuodesta 1991. Silti lapsen oikeudet ymmärretään usein vain ei-sitovina suosituksina. Siksi kuntien ja hyvinvointialueiden strategioihin on tarpeen kirjata yhdeksi tehtäväkokonaisuudeksi lapsen oikeuksien toteutumisen varmistaminen. Lisäksi strategioissa tulee määritellä lapsen oikeuksia edistävät toimenpiteet, joiden toteutumista seurataan. Tämä varmistaa sitoutumisen lapsen oikeuksien toteuttamiseen pitkäjänteisesti.

Lapset tarvitsevat tietoa ja taitoja, jotta he pystyvät varttuessaan rakentamaan kestävämpää yhteiskuntaa. Kuntien on varmistettava, että jokainen lapsi saa tietoa oikeuksistaan heille sopivalla tavalla ja oikeissa kanavissa.

Päätöksenteossa keskiöön lapsen etu

Kunnissa ja hyvinvointialueilla on otettava systemaattiseen käyttöön lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi kaikessa lapsia ja lapsiperheitä koskevassa päätöksenteossa. Lapsilla on oikeus siihen, että heidän etunsa ensisijaisuuden toteutumisesta huolehditaan arvioimalla aina ennalta päätösten vaikutukset lapsiin. Näin voidaan tehdä perusteltuja, tietoon pohjautuvia päätöksiä, jotka vahvistavat lapsen

oikeuksien toteutumista ja hyvinvointia. Lapsibudjetoinnin avulla voidaan varmistaa, että resurssit ovat vaikuttavimmassa käytössä lapsen parhaaksi.

Lapsiperheköyhyyden vaikutukset lapsein huomioitava

Lapsiperheköyhyys on Suomessa todellinen, vakava ja kasvava ongelma. Köyhyys vaarantaa lapsen hyvinvoinnin ja tulevaisuuden. Kunnissa ja hyvinvointialueilla on varmistettava, että lapsille ja lapsiperheille suunnatut palvelut, kuten varhaiskasvatus, koulutus, vapaa-ajan palvelut sekä sosiaali- ja terveystyöpalvelut, kuten mielenterveyspalvelut, ovat laadukkaita ja oikea-aikaisia. On kiinnitettävä erityistä huomiota yhden vanhemman perheiden ja maahanmuuttajataustaisten perheiden lasten tilanteeseen. Lisäksi on tärkeää kuulla lasten omia näkemyksiä ja kokemuksia köyhyydestä, kun keskustellaan ratkaisuista köyhyyden ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Tehoa ilmastotoimiin ja luontokadon torjuntaan

Ilmastonmuutos ja luontokato ovat kohtalonkysymyksiä lapsille. Kunnissa tulee suunnitelmallisesti vähentää hiilidioksidipäästöjä ja huomioida ilmasto- ja luontovaikutukset kaikilla toimialoilla. Lapsia tulee kuulla ja lasten erityistarpeet huomioida ilmastoon ja ympäristöön liittyvässä päätöksenteossa. Kunnassa tulee panostaa myös ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Lapset ovat erityisen haavoittuva ihmisryhmä, joka on huomioitava sopeutumistoimenpiteiden suunnittelussa.

Tutkimusten mukaan luonnon monimuotoisuus edistää lasten fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia. Kunnilla on paljon mahdollisuuksia suojella monimuotoisuutta. Kuntien tulee muun muassa kartoittaa alueensa luontoarvoja, huomioida luontoarvot kaavoituspäätöksissä, torjua haitallisia vieraslajeja, kunnostaa vesistöjä ja uudistaa metsien ja viheralueiden hoitokäytäntöjä monimuotoisuutta tukeviksi.

Lisätietoa:

Milla Aaltonen
julkishallintotyön johtaja, Suomen UNICEF
puh. 040 736 6231, milla.aaltonen@unicef.fi